Innovation ID	DTP0010000002662	Sr No : 1

Innovation Title: પુખ્ત સમયની કાચીકેરી (Mangifera indica) પકવવા માટે

Category: પાક સંરક્ષણ

Notebook Number: Lok(૪)૨, April-૧૯૯૯, pg.no.-૩

Brief: પુખ્ત સમયની કાચીકેરી (Mangifera indica) પકવવા માટે ખાખરાના (Butea monosperma) પાન અને કડવા લીમડાના (Melia azadirchta)પાનનો ઉપયોગ

Detail: ઘણીવાર કેરીને (Mangifera indica)પકવવા માટે ખેડૂતો આધુનિક પદ્ધતિઓ અપનાવતા હોય છે. પરંતુ તેનાથી ઘણીવાર કેરી જોઈએ તેવી પાકતી નથી તેમજ તેનો પરિપકવ રંગ પણ પકડાતો નથીય. આવા સમયે દાહોદ જિલ્લાના બારૈયા તાલુકાના રેબારી ગામના શ્રી માવસીંગભાઈ મગનભાઈ પટેલ કેરી (Mangifera indica)પક્વવા માટે ખાખરા (Butea monosperma) ના પાન અને કડવા લીમડા (Melia azadirchta) ના પાનનો પરંપરાગત ઉપયોગ કરે છે.

કેરીને(Mangifera indica) સારી રીતે પકવવા તેમજ તેનો સારો ભાવ મેળવવા માટે એક મોટા ટોપલામાં લીલા અથવા સૂકા ખાખરા (Butea monosperma)ના અને લીમડા (Melia azadirchta) ના પાન પાથરવામાં આવે છે. ત્યાર બાદ અંદર કાચી કેરી ભરીને ફરીથી તેની ઉપર પાંદડાનો થર કરી ટોપલાને દબાવીને સાત દિવસ સુધી રાખી મુકવામાં આવે છે. જેના પરિણામ સ્વરૂપે કેરી સામાન્ય લાલાશ અને પીળો રંગ પકડે છે. તેમજ સંપૂર્ણપણે પાકી જાય છે. માવસીંગભાઈના જણાવ્યા મુજબ તેઓ વર્ષોથી આવી રીતે કેરી પકવીને સારા ભાવ મેળવે છે.

(નોંધ:- આ પદ્ધતિનું પી.આઈ.સી સપ્ટેમ્બર ૨૦૦૫માં પરષોત્તમ પટેલે કરેલ છે. આ પદ્ધતિ સાચી છે.)(આ પદ્ધતિ હાલમાં ઉપયોગ કરે છે.)

Method of Use:

Caution:

Benefit:

Condition:

Material Used: ખાખરાના(Butea monosperma)પાન અને કડવા લીમડાના (Melia azadirchta)પાન

IPR Status:

Keywords: ખાખરા, Buteamonosperma, પાન, કડવો, લીમડો, Melia azadirchta,પાન, પુખ્ત, દાહોદ, કાચી કેરી

Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૧૯૮૧	Member Type	Scout		
First Name	રમેશ	Middle Name	એફ.	Last Name	તાવિયાડ
Profession		Designation			
Address 1					
Village	મુ. સલિયાટા, પો. બલૈયા	Taluka	ફતેપુરા		
District	Dahod	State	Gujarat	Country	India
Biography					

Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૨૬૨૨	Member Type	Innovator		
First Name	માવસીંગભાઈ	Middle Name	મગનભાઈ	Last Name	પટેલ
Profession	ખેતી	Designation	ખેડૂત		
Address 1					
Village	મુ. રેબારી	Taluka	બારીય		
District	Dahod	State	Gujarat	Country	India
Biography					

Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૨૭૮૧	Member Type	Verifier		
First Name	પરષોત્તમભાઈ	Middle Name	ભારતસિંહ	Last Name	પટેલ
Profession		Designation			
Address 1					
Village	મું. આંકલી, પો. દૂધિયા (બામરોલી)	Taluka	દેવગઢ બારીઆ		
District	Dahod	State	Gujarat	Country	India
Biography					

Innovation ID	DTP0010000002668	Sr No : 2

Innovation Title મરચી (Capsicum annum) માં કોકડવા આવવો

Category પાક સંરક્ષણ

Notebook Number Lok(૪)૨, April-૧૯૯૯, pg. no-૪

Brief મરચી (Capsicum annum) માં કોકડવા આવે તો બકરીના દૂધનો ઉપયોગ

Detail મરચી(Capsicum annum) માં કોકડવા આવે તો દાહોદ જિલ્લાના બારીયા તાલુકાના નાનાપુવાળા ગામના બાબુડીબેન પ્રતાપભાઈ મછા બકરીના દૂધનો ઉપયોગ કરે છે.
મરચી રીંગણી જેવા શાકભાજી તેમજ મરી મસાલાના પાકો જ્યારે કોકડવા રોગ થાય અને ફળ ફૂલ ખરતાં હોય ત્યારે તેના નિયંત્રણ માટે ૧૦ ગુંઠા જમીનના પાકમાં બકરીનું ૧૦૦ થી ૧૫૦ ગ્રામ દૂધ લઈ તેમાં ૧૦૦ ગ્રામ પાણી ઉમેરી સાવરણીથી આ દવાના પાક ઉપર છંટકાવ અઠવાડિયામાં એક થી બે વાર કરવાથી સંપૂર્ણ કોકડવા રોગનું નિયંત્રણ લાવી શકાય છે.

(નોંધઃ- આ પદ્ધતિનું પી.આઈ.સી સપ્ટેમ્બર ૨૦૦૫માં પરષોત્તમ પટેલે કરેલ છે. આ પદ્ધતિ સાચી છે.)(આ પદ્ધતિ હાલમાં પણ ઉપયોગ કરે છે.)

Method of Use

Caution

Benefit

Condition

Material Used બકરીનું દૂધ

IPR Status

Keywords બકરી, દૂધ, મરચી, Capsicum annum, કોકડવા, દાહોદ

Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૧૯૮૧	Member Type	Scout		
First Name	રમેશ	Middle Name	એફ.	Last Name	તાવિયાડ
Profession		Designation			
Address 1					
Village	મુ. સલિયાટા, પો. બલૈયા	Taluka	ફતેપુરા		
District	Dahod	State	Gujarat	Country	India
Biography					

Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૨૬૩૦	Member Type	Innovator		
First Name	બાબુડીબેન	Middle Name	પ્રતાપભાઈ	Last Name	મછાર
Profession	ખેતી	Designation	ખેડૂત		
Address 1					
Village	મુ. નાનાપુવાળા	Taluka	દેવગઢ બારીઆ		
District	Dahod	State	Gujarat	Country	India
Biography					

Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૨૭૮૧	Member Type	Verifier		
First Name	પરષોત્તમભાઈ	Middle Name	ભારતસિંહ	Last Name	પટેલ
Profession		Designation			
Address 1					
Village	મું. આંકલી, પો. દૂધિયા (બામરોલી)	Taluka	દેવગઢ બારીઆ		
District	Dahod	State	Gujarat	Country	India
Biography					

Innovation ID	DTP0010000004273	Sr No : 3
Innovation Title	આદુના પાકમાં વધુ ઉત્પાદન	
Category	પાક ઉત્પાદન	
Notebook Number	Lok(૮)૩, June-૨૦૦૩, Pg.no. ૬	
Brief	આદુ (Zingiber officinale)ના પાકમાં વધુ ઉત્પાદન માટે કણજી (Pongamia pinnata)ના ફૂલ તથા ખાખરા (Butea monosperma) ના પાનનો ઉપયોગ.	
Detail	આદુ (Zingiber officinale)ના પાકમાં વધુ ઉત્પાદન લેવા દાહોદ જિલ્લાના દેવગઢ બારીયા તાલુકાના જૂના બારીયા ગામના ખેડૂતશ્રી કેશવસિંહ નવલસિંહ બારીયા કણજીના ફૂલ અને ખાખરાના પાનનો ઉપયોગ કરે છે. ખેડૂતના અનુભવ મુજબ, આદુનું વાવેતર કરવાનું હોય તે ક્યારીમાં કણજીના ફૂલ નાખી વાવેતર કરીએ છીએ. ત્યારબાદ ખાખરા (Butea monosperma)ના પાન પાથરી દેવામાં આવે છે. આ પદ્ધતિ અજમાવવાથી રોગ જીવાત ઓછા લાગે છે. જમીન પોચી રહે છે, ભેજ જળવાય છે. આ પદ્ધતિનો વિચાર કેવી રીતે આવ્યો. તેવા સવાલના જવાબમાં તેમણે કહ્યું કે થોડા વર્ષો પહેલાં ખેતરનાં શેઢા નજીક કણજીનું ઝાડ હતું. તેની આસપાસ મગફળીનું વાવેતર કર્યું હતું. ત્યાં કણજીના ફૂલનું ખરણ થયું હતું. કણજીના ઝાડ આસપાસનો પાક નિરોગી અને ઉત્પાદન સારુ હતું. તે જોઈ આ પદ્ધતિ વિકસાવી છે. અન્ય ઉપયોગ કર્તા ખેડૂતો: કાળુભાઈ બાધરભાઈ બારીઆ લક્ષ્મણભાઈ શંકરભાઈ બારીઆ સોનાભાઈ ભેમાભાઈ બારીઆ રયલાભાઈ સોનાભાઈ બારીઆ મંગાભાઈ કાળુભાઈ બારીઆ (નોંધ:- આ પદ્ધતિનું પી.આઈ.સી સપ્ટેમ્બર ૨૦૦૫માં પરષોત્તમ પટેલ કરેલ છે.)(આ પદ્ધતિ સાચી છે અને તેનો હાલમાં ઉપયોગ કરે છે.)	
Method of Use		
Caution		
Benefit		
Condition		
Material Used	કણજી (Pongamia pinnata)ના ફૂલ તથા ખાખરા (Butea monosperma)ના પાન	
IPR Status		
Keywords	વધુ, ઉત્પાદન, આદુ, Zingiber officinale, કણજી, ફૂલ, ખાખરા, Butea monosperma, પાન, પાક, પલાશ, કેસૂડો, મગફળી, દાહોદ	

Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૨૭૮૧	Member Type	Scout		
First Name	પરષોત્તમભાઈ	Middle Name	ભારતસિંહ	Last Name	પટેલ
Profession		Designation			
Address 1					
Village	મું. આંકલી, પો. દૂધિયા (બામરોલી)	Taluka	દેવગઢ બારીઆ		
District	Dahod	State	Gujarat	Country	India
Biography					

Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૨૭૮૧	Member Type	Verifier		
First Name	પરષોત્તમભાઈ	Middle Name	ભારતસિંહ	Last Name	પટેલ
Profession		Designation			
Address 1					
Village	મું. આંકલી, પો. દૂધિયા (બામરોલી)	Taluka	દેવગઢ બારીઆ		
District	Dahod	State	Gujarat	Country	India
Biography					

Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૩૮૩૩	Member Type	Innovator		
First Name	કેશવસિંહ	Middle Name	નવલસિંહ	Last Name	બારીયા
Profession	ખેતી	Designation	ખેડૂત		
Address 1					
Village	મું.પો. જૂના બારીયા	Taluka	દેવગઢ બારીયા		
District	Dahod	State	Gujarat	Country	India

Biography

ખેડૂતનો પરિચય:
કેશવસિંહ નવલસિંહ બારીઆ જેઓની ઉંમર ૪૦ વર્ષની છે. તેઓ બી.એ સુધીનો અભ્યાસ કરેલ છે. તેઓ ખેતી આધારીત જીવન જીવે છે. તેઓ ખેતી પાકોમાં અવનવા પ્રયોગો કરવાના શોખીન છે. તેઓ ખેતી અને પશુપાલનના વ્યવસાય સાથે જોડાયેલ છે. તેમની પાસે કૂવો તથા પાણીનું S.H.P નું એન્જિન આવેલ છે. તેના દ્વારા સિંચાઈ કરીને ખેતીનું ઉત્પાદન મેળવી જીવન નિર્વાહ કરે છે.

ગામનો પરિચય:
જુના બારીઆ ગામ તાલુકા મથકથી ૭ કિલોમિટર દૂર આવેલ છે. આ ગામની વસ્તી ૨૧૫૦ની છે અને ગામ મોજવા માટે દેવગઢ બારીઆથી છોડા ઉદેપુર રોડ ઉપર આવેલ છે. આ ગામમાં બારીઆ, પટેલ, હરિજન, નાયક જેવી જ્ઞાતિની વસ્તી આવેલ છે. આ ગામમાં ૧થી ૭ ધોરણની પ્રાથમિક શાળા આવેલ છે. ગામમાં એક હાઈસ્કૂલ તથા સસ્તા અનાજની દુકાન આવેલ છે.

Innovation ID	DTP0010000004274	Sr No : 4

Innovation Title	મગફળી (Arachis hypogea)માં સૂયા વધુ બેસે તથા મગફળી ઉપાડતી વખતે સૂયા તૂટે નહિ તે માટે
Category	પાક સંરક્ષણ
Notebook Number	Lok(૮)૩, June,૨૦૦૩, Pg.no.૭
Brief	મગફળી (Arachis hypogea)માં સૂયા વધુ બેસે તથા મગફળી ઉપાડતી વખતે સૂયા તૂટે નહિ તે માટે ઈંટના ભૂકાનો ઉપયોગ
Detail	મગફળી (Arachis hypogea)માં સૂયા વધુ બેસે તથા મગફળી ઉપાડતી વખતે તે સૂયા તૂટે નહિ તે માટે સામાન્ય રીતે ખેડૂતો વિસ્તાર પ્રમાણે અલગ-અલગ ખેતી પદ્ધતિઓ અપનાવતા હોય છે. સૌરાષ્ટ્ર વિસ્તારના અમરેલી જિલ્લાના મોટા કંથારીયા ગામના ખેડૂત શ્રી ધનશ્યામભાઈ ઈંટોના ભઠ્ઠાનો નકામો ભૂકો ખેતરમાં પૂંખી મગફળીની ખેતી કરે છે. ખેડૂતના જણાવ્યા મુજબ મગફળીનું વાવેતર કરવાનું હોય તે પહેલાં ઈંટવાડા માંથી ઈંટનો ભૂકો અથવા કુંભારના ભઠ્ઠામાંથી માટીનો ભૂકો એકર દીઠ ૧૫૦ થી ૨૦૦ કિલો નાખી વાવણી કરવાથી સૂયા વધુ બેસે છે. વળી, કાપણી સમયે ડોડવા ઓછા તૂટે છે. તેઓ વધુમાં જણાવે છે કે જો વાવેતર થઈ ગયું હોય તો સૂયા બેસતા પહેલાં બે ચાસની વચ્ચે ઈંટનો ભૂકો નાખી આંતરખેડ કરવાથી પણ ફાયદો થાય છે. શ્રી ધનશ્યામભાઈ છેલ્લા ત્રીસ વર્ષથી આ પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરે છે. દાહોદ જિલ્લાના આંકલી ગામના ખેડૂત શ્રી પારસીંગભાઈ મથુરભાઈ બારીયા પોતાના સ્વાનુભવે જણાવે છે કે, બાવટા(નાગલી)ના ધરૂમાં કોહવારોનો રોગ લાગે છે. તેથી ધરૂનો ઉછેર સારી રીતે થતો નથી. તેના ઉપાય માટે અમે ઈંટાના ભઠ્ઠાની માટી (ઈંટનો ભૂકો) ધરૂ કરવાનું હોય ત્યાં નાખીએ છીએ. આમ કરવાથી કોહવારો લાગતો નથી અને વિકાસ સારો થાય છે. વળી ઉપાડવામાં સરળતા પડે છે. ગામના અન્ય ખેડૂતો પણ આ પદ્ધતિનો પરંપરાગત રીતે વર્ષોથી ઉપયોગ કરે છે. અન્ય ઉપયોગ કર્તા ખેડૂતોઃ સુકાભાઈ મથુરભાઈ બારીયા શનાભાઈ સુકાભાઈ બારીયા બાબુભાઈ પારસિંહભાઈ બારીયા પર્વતભાઈ નાનાભાઈ બારીયા નટવરભાઈ ચેમાભાઈ બારીયા (નોંધઃ- આ પદ્ધતિનું પી.આઈ.સી સપ્ટેમ્બર ૨૦૦૫માં પરષોત્તમ પટેલે કરેલ છે.) (આ પદ્ધતિ સાચી છે.)
Method of Use	
Caution	
Benefit	
Condition	
Material Used	ઈંટનો ભૂકો
IPR Status	
Keywords	ઈંટ, ભૂકો, મગફળી, Arachis hypogea, સૂયા, ખેતર, ભઠ્ઠો, માટી, દાહોદ, અમરેલી

Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૦૨૬૭	Member Type	Scout		
First Name	વિરજીભાઈ	Middle Name	એન	Last Name	ડોરીયા
Profession		Designation			
Address 1	(જે.સી. કુમારપ્પા ગઢડા)				
Village		Taluka			
District		State	Gujarat	Country	India
Biography					

Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૧૭૭૮	Member Type	Scout		
First Name	પરષોત્તમભાઈ	Middle Name	ભારતસિંહ	Last Name	પટેલ
Profession		Designation			
Address 1					
Village	મુ. આંકલી	Taluka	દેવગઢ		
District	Dahod	State	Gujarat	Country	India
Biography					

Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૨૭૮૧	Member Type	Verifier		
First Name	પરષોત્તમભાઈ	Middle Name	ભારતસિંહ	Last Name	પટેલ
Profession		Designation			
Address 1					
Village	મું. આંકલી, પો. દૂધિયા (બામરોલી)	Taluka	દેવગઢ બારીઆ		
District	Dahod	State	Gujarat	Country	India
Biography					

Member ID	DTP૦૦૧૦૦૦૦૦૦૩૮૩૪	Member Type	Innovator		
First Name	પારસીંગભાઈ	Middle Name	મથુરભાઈ	Last Name	બારીયા
Profession	ખેતી	Designation	ખેડૂત		
Address 1					
Village	મું. આંકલી	Taluka	દેવગઢ બારીયા		
District	Dahod	State	Gujarat	Country	India

Biography

ખેડૂતનો પરિચય:
પારસિંહભાઈ મથુરભાઈ બારીયા તેમની ઉંમર ૭૦ વર્ષની છે. તેઓ અભણ છે. ખેડૂત છે. તેમને ૪ દિકરા અને ૨ દિકરી છે. બધાના લગ્ન થઈ ગયેલ છે. તેઓની પાસે ૪ એકર જમીન આવેલ છે. આ જમીનમાં મકાઈ, ડાંગર, અડદ, તુવર, કોદરા, બાવચો, શણ જેવા પાકોનું વાવેતર કરે છે. તેમને મુખ્ય વ્યવસાય ખેતી અને પશુપાલનનો છે. તેઓને પિયત માટેની કોઈ સુવિધા નથી. બિન પિયત ખેતી કરે છે.

ગામનો પરિચય:
આંકલી ગામની વસ્તી ૨૫૬૦ ની છે. આ ગામમાં બારીયા, કોળી, પટેલ, નાયક, હરિજન વગેરે જ્ઞાતિના લોકો વસે છે. ગામમાં મુખ્ય પ્રાથમિક શાળા ૧થી ૭ ની આવેલ છે. અને ૪ વાર્ગ આવેલ છે. ગામમાં ૪ આંગણવાડી આવેલ છે. ગામમાં એક હાઈસ્કૂલ આવેલ છે. ગામમાં અનૌપચારિક નિયમો જંગલ સંરક્ષણના છે.